

Dimensie I: Een schitterde vernieuwing **Hansken voor alle partijen in de strafrechtketen**

Het digitale platform Hansken helpt opsporingsdiensten en andere partijen in de strafrechtketen om grote hoeveelheden digitale data snel te verwerken en doorzoekbaar en transparant te maken. Dankzij Hansken kunnen grote hoeveelheden in beslaggenomen digitale data effectief worden onderzocht. Zoals bijvoorbeeld de berichten die werden verstuurd met Ennetcom, Encrochat, Sky-ECC et cetera. [Ook advocaten kunnen sinds dit jaar vanaf hun eigen werkplek gebruik maken van Hansken](#). De Hansken inzagefunctie is een concrete toepassing van de nieuwste technologieën op het gebied van digitaal forensisch onderzoek, die aansluit bij de behoeften en wensen van de gebruikers. De nieuwe wijze van inzage in digitale bewijsmiddelen met Hansken voor advocaten is uniek in de wereld.

criterium 1: Zichtbaarheid

De Hansken inzagefunctie is zichtbaar voor iedereen die betrokken is bij een strafzaak waarin digitaal bewijsmateriaal een rol speelt. Advocaten kunnen via een speciale website inloggen met hun advocatenpas en een persoonlijke code, die ze ontvangen van het OM. Vervolgens kunnen ze de gegevens bekijken die zijn verzameld door Hansken, zoals e-mails, chatberichten, foto's, video's, documenten en metadata. Ze kunnen ook gebruik maken van verschillende zoek- en filteropties om relevante informatie te vinden. De gegevens worden gepresenteerd in een overzichtelijke en gebruiksvriendelijke interface van Hansken die via iedere webbrowser gebruikt kan worden. De website is ook voorzien van een handleiding en een FAQ-sectie om de gebruikers te ondersteunen.

Internationaal is Hansken de eerste

Dat nu ook advocaten via Hansken de grote hoeveelheden in beslag genomen digitale data van hun cliënt kunnen doorzoeken, is nieuw en uniek in de wereld. De inzagefunctie voor advocaten vanaf hun kantoor via Hansken, was ook landelijk nieuws bij de invoering. Paul Vugts van het Parool schreef er [een artikel](#) over. Recent verscheen een artikel op het internationale platform [ComputerWeekly](#). In andere landen wordt bijvoorbeeld gewerkt met Excel-bestanden, of moeten advocaten voor een inzage in de cryptocommunicatie naar een politiebureau reizen. In Nederland moesten advocaten tot voor kort naar het NFI reizen voor inzage in de cryptocommunicatie met Hansken. De advocaten moesten daarbij altijd begeleid worden door iemand van het NFI én iemand van het OM of de rechtbank.

criterium 2: (H)erkenning door anderen

De Hansken inzagefunctie wordt erkend en gewaardeerd door de partijen die ermee werken, zoals rechtbanken, politie, het Openbaar Ministerie, advocaten en de overige betrokkenen in het strafproces. [Het OM ziet het als een manier om de advocatuur tegemoet te komen](#) in hun recht op inzage in het volledige politiedossier, zonder dat dit ten koste gaat van de veiligheid en integriteit van de gegevens. De politie ziet het als een manier om hun werk efficiënter te maken, door minder tijd kwijt te zijn aan het verstrekken van kopieën of het faciliteren van fysieke inzage. De advocatuur ziet het als een manier om hun werk beter te doen, door meer inzicht te krijgen in het bewijsmateriaal en hun verdediging daarop te baseren. De Hansken inzagefunctie is dan ook positief ontvangen door [de Nederlandse Orde van Advocaten](#).

Geen verstrekking, alleen inzage

De inzagefunctie in Hansken is veilig. Het politiedossier is niet het procesdossier. Alleen de cryptocommunicatie waarvoor inzage is verstrekt, kan worden ingezien. Advocaten kunnen de gegevens niet opslaan, printen of kopiëren. De toegang tot bewijs voor de advocatuur is nog nooit zo op hetzelfde niveau geweest als via Hansken. Deze wijze van inzage was in het 'fysieke domein' niet te organiseren vanwege allerlei praktische hindernissen. In het digitale domein kan dit dus wel, zoals we met onze innovatie hebben aangetoond.

Advocaten positief

Vanuit de advocatuur werd bijzonder positief gereageerd op de nieuwe mogelijkheid. [Hertoghs advocaten spreekt op hun eigen website van 'een stap vooruit vanuit het beginsel van equality of arms.'](#) Advocaat Desiree de Jonge van Cleerdin Hamer advocaten zat in de pilot met advocaten van twee andere advocatenkantoren. De nieuwe methode scheelt volgens De Jonge reistijd én het geeft meer flexibiliteit, [vertelt ze in het persbericht dat NFI publiceerde na de uitrol van de pilot.](#) "Met het realiseren van de inzagefunctie van Hansken op afstand wordt een grote en belangrijke stap gezet in het daadwerkelijk faciliteren van de inzagemogelijkheden die de verdediging in strafzaken moet hebben." Dit jaar kunnen advocaten van zo'n honderd strafzaken gebruik maken van de methode voor inzage in cryptocommunicatie. De ervaring die nu wordt opgedaan met inzage op afstand wordt gebruikt om de methode door te ontwikkelen. De nieuwe faciliteit smaakt naar meer, zegt De Jonge: "Een toekomstgericht strafproces kan niet zonder een dergelijke inzagemogelijkheid voor de verdediging. Tot nu toe is gewerkt met een periodieke inzagefunctie, het zou nog beter zijn als de inzagefunctie standaard beschikbaar wordt voor de verdediging in de zaken waarin data een belangrijke rol spelen."

Het Hansken academic network

Ook universiteiten en hogescholen hebben interesse getoond in Hansken en helpen inmiddels bij de innovatie van Hansken en bij het ontwikkelen van lesmateriaal. Enerzijds vanuit de wens om Hansken in te zetten bij het onderwijzen van digitaal forensisch onderzoek maar anderzijds ook om Hansken te gebruiken als experimenteerplatform in nationale en Europese innovatieprojecten. [Studenten van de opleiding Informatica van de Hogeschool Leiden leren gebruik te maken van Hansken.](#) Op dit moment zijn er ook Hansken R&D licenties overeengekomen met NTNU in Noorwegen, de technische universiteit van Krakau in Polen en de Universiteit van Lausanne in Zwitserland en worden gespreken gevoerd met diverse andere universiteiten in binnen- en buitenland.

Criterion 3: Bewezen werkzaamheid

De Hansken inzagefunctie werkt en levert concrete resultaten op. De advocaten zijn over het algemeen tevreden over de snelheid, kwaliteit en gebruiksgemak van de functie. Ze geven aan dat ze beter geïnformeerd zijn over het bewijsmateriaal en dat ze sneller kunnen reageren op ontwikkelingen in de zaak. Ook melden ze dat ze minder afhankelijk zijn van het OM of de politie voor het verkrijgen van informatie. De Hansken inzagefunctie draagt zo bij aan een effectieve rechtspleging.

E-learning voor advocaten

Met de komst van de inzagefunctie, ontwikkelde het NFI ook een speciale e-learning voor advocaten om te leren werken met Hansken. Deze opleiding wordt aangeboden via [SDU](#) en is vergelijkbaar met de opleiding voor politierechercheurs. Tientallen strafrecht advocaten zijn reeds geautoriseerd voor inzage op afstand en dat aantal neemt nog steeds toe (ongeveer 50+). Het NFI heeft een aparte servicedesk ingericht waar advocaten die gebruik maken van de methode terecht kunnen. Directe en snelle hulp bij vragen, klachten of verstoringen.

Sneller

De doorlooptijd voor inzageverzoeken van advocaten is door de innovatie fors afgenomen. Een verstrekking of inzage op locatie inplannen duurde voorheen weken tot maanden. Inzage op afstand kan na doorlopen van het autorisatieproces op ieder willekeurig moment. Hansken Inzage wordt succesvoller, want naast het aanbieden van onderzoeks dossiers met Ennetcom, Encrochat en PGP-Safe berichten is het sinds kort ook mogelijk om AnOM-FBI berichten op afstand in te zien. En achter de schermen wordt hard gewerkt aan het beschikbaar maken van inzage op afstand voor Sky-ECC berichten.

Dimensie II: Publieke meerwaarde

Hansken voor alle partijen in de strafrechtketen

De Hansken inzagefunctie genereert maatschappelijke waarde op verschillende vlakken. Het draagt bij aan de oplossing van een maatschappelijke opgave, namelijk het bestrijden van criminaliteit en het draagt bij aan een rechtvaardige samenleving. Het versterkt de uitvoering en de dienstverlening aan burgers en bedrijven. Het neemt ook knellende mechanismen weg.

Criterion 4: Oplossingsgericht

De Hansken inzagefunctie is een oplossing voor een bestaand probleem in het strafproces, namelijk het ontbreken van een adequate en toegankelijke manier om digitaal bewijsmateriaal te delen met de verdediging. Mensen verzamelen steeds meer digitale data. Niet alleen telefoons kunnen data opslaan, ook een groeiend aantal apparaten zoals auto's, energiemeters en smartwatches doen dat. Al die data helpen bij de waarheidsvinding. Inmiddels wordt zoveel digitaal bewijsmateriaal veiliggesteld dat het handmatig doorzoeken daarvan in omvangrijke strafzaken ondoenlijk is. Kijk naar de bergen data waar politie en OM over konden beschikken na Ennetcom, PGP-Safe, EncroChat, Sky Ecc, etcetera. Landelijk officier van justitie digitale opsporing Martijn Egberts: *"Inmiddels wordt zo veel digitaal bewijsmateriaal veiliggesteld dat het handmatig doorzoeken daarvan in omvangrijke strafzaken ondoenlijk is. Hansken vergroot de effectiviteit en snelheid van het onderzoek, ook voor cryptocommunicatie."*

Door de toename van digitale criminaliteit en de complexiteit van digitale gegevens, is het voor advocaten steeds moeilijker om inzicht te krijgen in het bewijsmateriaal dat tegen hun cliënten wordt gebruikt. Voorheen moesten advocaten naar het NFI of een politiebureau reizen om, onder begeleiding van een medewerker van het NFI én iemand van het OM of de rechtbank, de gegevens te bekijken, wat veel tijd en kosten met zich meebracht. Bovendien konden advocaten geen gebruik maken van de geavanceerde zoek- en analysefuncties van Hansken, waardoor ze mogelijk relevante informatie misten.

Inzage op afstand en op ieder moment

Door de Hansken inzagefunctie kunnen advocaten nu op afstand en op elk gewenst moment de gegevens raadplegen, met dezelfde mogelijkheden als het NFI of de politie. Dit vergroot de effectiviteit en snelheid van het onderzoek, ook voor complexe zaken zoals cryptocommunicatie. Met de toename van het aantal zaken waarin Hansken wordt gebruikt, stijgt ook het aantal (verzoeken om) inzage door advocaten. De landelijk officier van justitie digitale opsporing is dan ook net zoals de advocatuur blij met de nieuwe methode: *"Er is gezocht naar deze oplossing op maat, waarbij onderzoek kan worden gedaan naar de ruwe data op een wijze die de minste belemmeringen kent voor de verdediging," aldus [Martijn Egberts](#).*

Criterion 5: Maatschappelijk nut

De Hansken inzagefunctie draagt bij aan de veiligheid en integriteit van de samenleving, door criminaliteit beter op te sporen en te vervolgen. Het draagt ook bij aan de innovatie en digitalisering van de overheid, door gebruik te maken van de nieuwste technologieën op het gebied van digitaal forensisch onderzoek en informatiebeveiliging. Het draagt verder bij aan de legitimiteit en transparantie van de overheid, door te voldoen aan de wettelijke eisen en normen voor het verwerken van persoonsgegevens, en door alle partijen in het strafproces gelijke toegang tot informatie te geven. Het draagt tenslotte ook bij aan de efficiëntie en effectiviteit van de overheid, door kosten en tijd te besparen voor alle betrokken partijen, zoals het NFI, het OM, de politie en de advocatuur.

Equality of arms

Misdaad moet bestraft worden. In onze rechtstaat heeft iedereen recht op een eerlijk proces. De advocatuur moet daarbij zo goed als mogelijk gefaciliteerd worden om hun werk goed te doen, het zogenaamde 'equality of arms'-principe. "Met Hansken op afstand heb ik echt kunnen ervaren wat de meerwaarde is om vanaf je eigen werkplek, met al je dossierstukken en op de momenten waarop het nodig is, zelf onderzoek te kunnen doen in data. De inzagefunctie werkt makkelijk, geeft een overzichtelijk beeld van de beschikbare data en biedt alle opties die er ook zijn bij een bezoek aan het NFI", zegt advocaat Desiree de Jonge in [het persbericht dat het NFI na de uitrol van de pilot publiceerde](#).

Criterion 6: Versterkt de uitvoering en de dienstverlening aan burgers en bedrijven

De Hansken inzagefunctie versterkt de uitvoering en de dienstverlening aan burgers en bedrijven. Burgers of bedrijven die verdacht worden van een strafbaar feit, hebben recht op een eerlijk proces en bijstand van een advocaat. De Hansken inzagefunctie stelt advocaten in staat om laagdrempelig vanaf hun werkplek inzage te krijgen in het digitale bewijsmateriaal. Slachtoffers van criminaliteit, hebben belang bij een snelle en effectieve opsporing en vervolging van de daders.

Criterion 7: Neemt knellende mechanismen weg

De Hansken inzagefunctie neemt knellende mechanismen weg. Een van deze mechanismen was tot voor kort de afhankelijkheid van fysieke locaties en apparaten voor het raadplegen van digitaal bewijsmateriaal. Dit leidde tot praktische problemen, zoals lange wachttijden, beperkte beschikbaarheid en reiskosten. De Hansken inzagefunctie heft deze belemmeringen op, door gebruik te maken van een beveiligde online omgeving, waarin alle partijen uit het strafproces toegang hebben tot dezelfde informatie vanaf de werkplek.

Dimensie III: Inspirerende werking

Hansken voor alle partijen in de strafrechtketen

De Hansken inzagefunctie is aansprekend en inspirerend voor anderen en toont lef. De gehele innovatiekan worden opgeschaald en op andere plaatsen in het publieke domein worden toegepast.

Criterion 8: Breder toepasbaarheid/schaalbaarheid

De Hansken inzagefunctie is breed toepasbaar en schaalbaar, omdat het gebaseerd is op een open en modulair platform, dat kan worden aangepast aan verschillende behoeften en contexten. Het platform is ontwikkeld door het NFI in samenwerking [met internationale partners uit de forensische en veiligheidssector](#). Het platform maakt gebruik van open standaarden en protocollen, waardoor het kan werken met diverse soorten gegevensbronnen en -formaten. Het platform biedt ook een flexibele architectuur, waardoor het mogelijk is om verschillende modules toe te voegen of te verwijderen, afhankelijk van de functionaliteiten die nodig zijn. Het platform is daarnaast schaalbaar, omdat het gebruik maakt van cloud-technologieën, waardoor het kan omgaan met grote hoeveelheden data en gebruikers.

Vooruitziende blik

Het moedige besluit van het NFI tien jaar geleden om met de ontwikkeling van Hansken te beginnen, gaf blijk van een vooruitziende blik. De berg aan in beslag genomen digitale data groeit en groeit, ook door Encrochat, Sky Ecc et cetera. Hansken moet ook blijven groeien om de ontwikkelingen bij en het liefste voor te blijven. De groei van de Community met partners uit de hele strafrechtketen zorgt voor de nodige ontwikkelkracht en digitaal forensische kennis. Ook na tien jaar, zien we geen vergelijkbaar platform ontstaan en staan we wereldwijd in de belangstelling van Law Enforcement Agencies (LEA).

Geheugen als een olifant

Dankzij de inzet van schaalbare technologie heeft Hansken een olifantengeheugen. Daarom is Hansken bij de start vernoemd naar een beroemde olifant, die in de zeventiende eeuw door de kunstenaar Rembrandt werd vastgelegd. En in het heden belichaamt Hansken de toekomst van de misdaadbesteding in de 21e eeuw. Ze kan grote hoeveelheden gegevens inzichtelijk en doorzoekbaar

maken. Zo is ze gebruikt in zaken met meer dan duizend in beslaggenomen apparaten, meer dan honderd miljoen sporen (e-mails, foto's, etc) en meer dan honderd terabytes aan data.

Verbreiding

Het platform is reeds opgeschaald en toegepast in verschillende landen, zoals België, Duitsland, Finland en Spanje en wordt getest in Zwitserland, Australië en de Verenigde Staten. In Europa wordt Hansken al door veel LEA partners gebruikt en het aantal gebruikers groeit nog steeds. We denken dat de inzagefunctie ook in andere Europese landen zijn weg zal vinden. Met de inzagefunctie wordt dus niet alleen voor Nederland maar voor heel Europa een stap gezet.

Alle gebruikers van Hansken zijn verbonden in een [internationale community van law enforcement partners](#). De partners weten elkaar digitaal te vinden, maar ook in het echt. Op 20 en 21 september bijvoorbeeld komen de gebruikers van Hansken vanuit heel de wereld samen in Amsterdam. Daarvoor waren er ook al fysieke en digitale bijeenkomsten. Zie ook:

- [Tientallen ICT-specialisten uit 8 landen op eerste 'Hansken Community dag' | Nieuwsbericht | Forensischinstituut.nl](#)
- [Digitale zoekmachine Hansken groeit en ontwikkelt door | Nieuwsbericht | Forensischinstituut.nl](#)

Criterion 9: Inspirerend

De Hansken inzagefunctie is inspirerend, omdat het laat zien hoe technologie kan worden ingezet om maatschappelijke uitdagingen aan te gaan, zonder afbreuk te doen aan de rechten en belangen van alle betrokkenen. Het is een voorbeeld van hoe digitaal forensisch onderzoek kan bijdragen aan de bestrijding van criminaliteit en een eerlijk en efficiënt strafproces, door middel van innovatieve methoden en technieken. Het is ook een voorbeeld van hoe samenwerking tussen verschillende overheidsorganisaties en de advocatuur kan leiden tot een betere dienstverlening aan burgers en bedrijven. Het is tenslotte een voorbeeld van hoe publiek leiderschap kan bijdragen aan effectief samenwerken door middel van visie en daadkracht.

Criterion 10: Toont lef

De Hansken inzagefunctie toont lef, omdat het een radicale verandering teweegbrengt in de manier waarop digitaal bewijsmateriaal wordt gedeeld en bekeken in strafzaken. Het NFI, het OM en de advocatuur hebben een unieke innovatieve oplossing ontwikkeld waarmee advocaten tijd en plaats onafhankelijk aan de zaak van hun client kunnen werken.

Disruptieve innovatie

De inzagefunctie met Hansken doorbreekt traditionele barrières. Hansken zorgt dat de verschillende partijen in het strafproces vanaf hun werkplek toegang hebben tot de benodigde informatie, via een beveiligde online omgeving. Het daagt ook de bestaande praktijken en routines uit, door hen te vervangen door nieuwe en efficiëntere werkwijzen, die gebruik maken van de nieuwste technologieën. Het durft ook de risico's en onzekerheden aan te gaan, die gepaard gaan met het verwerken en delen van gevoelige en persoonlijke gegevens, door te zorgen voor een hoge mate van informatiebeveiliging en privacybescherming.

Meer dan alleen een software platform

Zo'n transformatie gaat niet vanzelf en advocaten kunnen niet zomaar aan de slag op het platform, ze worden eerst gedegen voorbereid. Dit gebeurt onder andere door het volgen van een e-learning. Dit lesmateriaal is ontwikkeld samen met Hansken gebruikers van alle partners en pragmatisch en concreet. Het zorgt ervoor dat advocaten een efficiënt werkproces in gang kunnen zetten, maar ook dat ze begrip krijgen van de manier waarop het zaakonderzoek werkt. Welke onderzoeksvragen stel je? Hoe kan de data helpen bij een antwoord? Hoe moet je de data lezen? Inzage in Hansken gaat dus verder dan alleen data vinden; het creëert betrokkenheid bij en inzicht in het zaakproces. Wat ook kan helpen in de benadering in andere zaken. De Hansken inzagefunctie is daarmee denken wij een moedige en ambitieuze innovatie, die de grenzen verlegt van wat mogelijk is op het gebied van digitaal forensisch onderzoek.